

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
pirha.fi

Valiokunnan lausunto
24.10.2023

Vähän palveluita käyttävien valiokunnan lausunto Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksesta ja -suunnitelmasta 2023-2026 sekä alueellisista hyvinvointisuunnitelmista

Vähän palveluita käyttävien valiokunta on käsitellyt Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa 2023-2026 sekä alueellisia hyvinvointisuunnitelmia kokouksessaan 24.10.2023. Valiokunta lausuu seuraavasti:

1. Yhteistyön tarve ja hyödyt

Hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa tulee korostaa yhteistyön merkitystä molemmille tahoille. Suunnitelmissa tulee selkeästi, konkreettisemmin ja kannustavammin avata sekä taustoittaa yhteistyön tarve ja hyödyt kaikille osapuolille. Kunnille esitettyjen toimenpide-ehdotuksien yhteydessä on tuotava selkeästi ilmi, että kyse on ehdotuksista kunnille ja järjestöille eikä hyvinvointialue määrää tai määrittele kunnan toimintaa.

2. HYTE-kertoimen yhteinen tarkastelu

Yhteistä tilannekuvaa pidetään hyvänä lähtökohtana, mutta sen lisäksi toimeenpanoon liittyvät erilaiset keinot hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta on suunniteltava yhteisesti hyvinvointialueen, kuntien ja järjestöjen toimesta. Valiokunta pitää tärkeänä ja tarpeellisena, että yhteistyötä kuntien kanssa tarkastellaan jatkuvasti HYTE-kerroin-indikaattorit huomioiden.

3. Raportointi ja kirjaaminen

Valiokunta on huolissaan HYTE-kertoimiin liittyvästä raportoinnin vaatimuksesta sekä kirjaamiskäytännöistä. Vaarana on, että kirjaaminen vie paitsi aikaa, myös huomion itse asiasta. Yhtenäisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien merkitys korostuu entisestään. THL:n ohjeistusten mukaiset yhteiset kirjaamiskäytännöt on käytävä läpi ripeästi ja huomioitava

työntekijöiden riittävä perehdytys, sillä sosiaali- ja terveyspalveluissa työntekijällä on merkittävä vastuu kirjaamisessa.

4. Tiivistelmät

Valiokuntatyöskentelyn näkökulmasta valiokunta toteaa, että aikataulu toimeenpanosuunnitelmien sisältöön perehtymiseksi oli haastava. Valiokunta esittää, että jatkossa valmistelun materiaaleissa panostettaisiin tiivistelmiin ja tuotaisiin laajojen materiaalien osalta vielä selkeämmin esille, mikä materiaalissa on kaikkein keskeisintä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma vuosille 2023–2026

Valiokunta toteaa, että ikääntyvien määrän kasvaessa hyvinvointisuunnitelman toteutuminen on kriittistä. Sen vuoksi on erittäin tärkeää huolehtia suunnitelman toimenpiteiden resursoinnista ja ikääntyvien toimintakyvyn ylläpidosta.

Hyvinvointisuunnitelman luonnosta on vanhuspalvelulain mukaisesti työstetty yhdessä kuntien hyvinvointikoordinaattoreiden ja vanhusneuvoston kanssa. Jatkossa suunnitelman toimeenpanon toteutumista ja vaikutuksia on tiiviisti ja yhteisesti seurattava näiden edellä mainittujen toimijoiden kanssa. Vanhusneuvoston lakisääteinen rooli on tunnistettava ja mahdollistettava hyvinvointisuunnitelman laatimisen lisäksi sen toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Valiokunta toteaa, että lähitorien toiminta on vähän palveluita käyttävien näkökulmasta tärkeä kanava matalan kynnyksen ohjauksen, neuvonnan ja vertaistuen tarjoamiseksi. Digilähitorien kehittämisessä on huomioitava riittävä ja monikanavainen digituen tarjoaminen.

Järjestötoimijoiden merkityksellisyys on oleellinen osa toimeenpanoa. Asiakas- ja palveluohjausta voidaan tarjota myös järjestöjen toimesta, vaikkei se ole lakisääteistä. Valiokunnan näkemyksen mukaan erityisesti vähän palveluita käyttävän ikääntyneen näkökulmasta tämä yhdyspinta on tarpeen pitää verkostoyhteistyössä kiinteänä osana esimerkiksi puheeksi ottamisen ja muun varhaisen tuen tarjoamisen vuoksi.

Pirkanmaan hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön suunnitelmasta vuosille 2023–2026

Valiokunta tunnisti suunnitelmasta sosiaalisen median merkityksen varhaisen tuen näkökulmasta ja toteaa, että tähän liittyen hyvinvointialueen on huolehdittava riittävän

asiantuntemuksen varmistamisesta. Ehkäisevän päihdetyön toimintamallin jalkauttamisessa tulee tarkastella myös järjestöjen (esim. EHYT ry:n) pitkäaikaisen kokemuksen ja monipuolisen asiantuntemuksen hyödyntämistä yhteistyön keinoin.

Neljän tuulen mallin -mukainen kouluttaminen on aloitettava ajoissa ja riittävällä aikataululla, sillä yhteisen toimintamallin harjoittelu ja mukailu vie aikaa ja vaatii työntekijöiltä perehtyneisyyttä sekä laajempaa yhteistä toimintaa yli palvelulinjojen.

Pirkanmaan hyvinvointialueen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Valiokunta suhtautuu myönteisesti digitaalisiin palveluihin ja korostaa niihin panostamisen tärkeyttä. Yhdistysten ja järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö tulee huomioida toimeenpanosuunnitelmissa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen neuvolasuunnitelma

Toimenpidesuunnitelmissa on tärkeää panostaa ryhmäneuvoloiden kehittämiseen ja hyödynnettävä kehittämistyössä digimahdollisuuksia.

Pirkanmaan hyvinvointialueen opiskeluhuoltosuunnitelma

Valiokunnan näkemyksen mukaan opiskeluterveydenhuollon saatavuus ja saavutettavuus on turvattava. Opiskeluhuolto on universaali palvelu, jonka tulee olla saatavilla kaikille.

Toimenpidesuunnitelmissa tulee hyödyntää omahoito- ja itsehoito-ohjelma ja tuoda konkreettisemmin suunnitelmissa esille erilaisia vaihtoehtoja. Suunnitelmassa on huolehdittava panostamisesta omahoito- ja itsehoito-ohjelmien näkyvyyteen, jotta ihmiset ohjautuvat palvelun pariin. Suunnitelmassa tulisi lisäksi nostaa esille erilaisten etäryhmien ja digimahdollisuuksien hyödyntäminen.

Vähän palveluita käyttävien valiokunnan puolesta 24.10.2023

Kaija Holli, puheenjohtaja

Tarja Kallio, 1. varapuheenjohtaja

Perttu Jussila, 2. varapuheenjohtaja